

Prezident İlham ƏLİYEV:

Azad edilmiş torpaqlar erməni vəhşiliyinin şahididir

İşğaldan azad edilən Qarabağda erməni vandallarının illərlə törətdikləri vəhşi əməllər ürək ağrıdır. Viran qoyulan şəhər və kəndlərimiz, dağıdılan, təhqir edilən məscidlərimiz, yer üzündən silinən tarix və mədəniyyət abidələrimiz düşmənin faşist xislətindən xəbər verir, onun nə qədər barbar, vəhşi olduğunu göstərir.

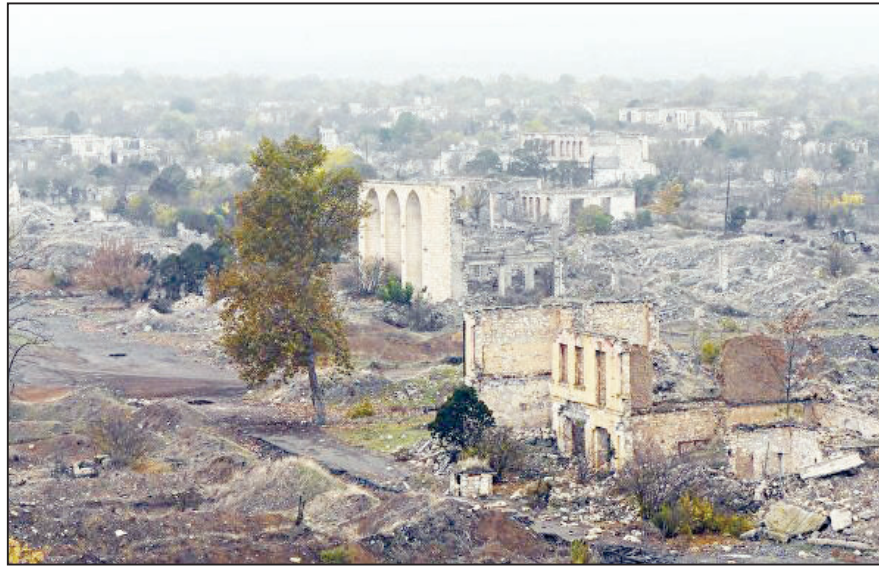
Erməni işğalçıları tərəfindən bütün bu dağıntılar, talan məqsədli şəkildə həyata keçirilib. Amansız düşmən Qarabağda azərbaycanlılara aid maddi-mədəni irsi viran qoymaqla, yerlə bir etməklə soydaşlarımızın bu ərazilərdəki tarixiliyinin, mədəni kimliyinin itirilməsi, silinməsi məqsədi güdüb.

Erməni silahlı qüvvələri tərəfindən ən çox dağıdılan mədəni irs nümunələri İslam dini abidələri – məscidlər, türbələr və digər inanc yerləri olub. Ermənilər məscidlərdə ev heyvanları saxlamaqla azərbaycanlılara qarşı öz nifrətlərini ifadə ediblər. İşğal olunan ərazilərdə yerləşən mədəni irsə, o cümlədən, xüsusi əhəmiyyətə malik unikal abidələrə bu cür barbarcasına münasibət, əslində, dünya irsinə qarşı yönələn təhiddir. Amma, təəssüf ki, beynəlxalq təşkilatlar, dünya birliyi tərəfindən bu cür vəhşiliyə susqunluqla yanaşılır. Təəccüblü hal isə odur ki, hazırda müəyyən dövlətlər erməni yalanlarına inanır, onların təkə Azərbaycanca yox, bütün dünyaya və insanlığa qarşı beşəri cinayətlərinə qarşı biganə münasibət bəsləyirlər.

İşğalçı bütün yaşayış məntəqələrimizi də vəhşicəsinə dağıdıb, salamat bir bina qoymayıb. Bütün infrastrukturunu yerlə-yeksan edib. Erməni vandalizmi mağara və kurqanlardan yan keçməyib.

Bir müddət bundan əvvəl düşmən dünya dövlətlərinə, havadarlarına üz tutub, azərbaycanlıların xristian məbədlərini dağıtdıqlarını bildirirdi. Əslində, əli hər yerdən üzülən işğalçı fikirləşirdi ki, bəlkə belə bir yalan, iftira ilə hansısa məqsədə nail ola bilər. Digər tərəfdən, sözündən xristian məbədlərinin ermənilərə heç bir aidiyyəti yoxdur. Bu abidələr əsasən qədim tarixə malik Qafqaz Albaniyası dövlətinin tarixi irsidir, başqa sözlə, Azərbaycanın əzəli maddi-mədəniyyət xəzinəsidir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də Füzuli və Xocavənd rayonlarında səfərdə olarkən Hünərli kəndindəki Alban məbədi ilə tanış olub, buradakı acınacaqlı vəziyyət barədə deyib: "Bura qədim Alban məbədidir, Alban kilsəsidir, Hünərli kəndində yerləşir. Ermənilər bu kilsəni də erməniləşdirmək istəmişlər və burada erməni dilində yazılar yazmışlar, ancaq buna nail ola bilməmişlər. İndi əgər bu, erməni kilsəsi olsaydı, bunu belə vəziyyətdə qoyardılar mı? Tövləyə oxşayır, elə bil ki, tövlədir, zibilxanadır. Bu, bizim qədim tarixi abidəmizdir, udi qardaşlarımızın məbədidir. Onlar buraya da gələcəklər. Ermənilər necə ki, bizim məscidlərimizi təhqir ediblər, qədim Alban məbədinə də təhqir etmişlər. Amma biz bərpa

İşğaldan azad edilən Qarabağda erməni vandallarının illərlə törətdikləri vəhşi əməllər ürək ağrıdır. Viran qoyulan şəhər və kəndlərimiz, dağıdılan, təhqir edilən məscidlərimiz, yer üzündən silinən tarix və mədəniyyət abidələrimiz düşmənin faşist xislətindən xəbər verir, onun nə qədər barbar, vəhşi olduğunu göstərir.

edəcəyik. Bütün bu yazılar saxta yazılardır, sonradan yazılmış yazılardır".

Dövlətimizin başçısı daha sonra ermənilərin bizim qədim torpaqlarımızda özləri üçün saxta tarix yaratmaq istəsələr də, buna nail ola bilmədiklərini, Azərbaycan tərəfindən ifşa olunduqlarını diqqətə çatdırıb: "Bu kilsənin – alban məbədinin bu vəziyyətdə olması bir daha erməni saxtakarlığını göstərir. Erməni kilsəsi olsaydı, bunu təmir etdirərdilər. Sonra da bəziləri bizə irad tuturlar ki, biz xristian abidələrinə yaxşı baxırıq. Bunu ermənilər bu günə salıblar".

Əslində, Qarabağdakı alban məbədlərinin ermənilərə heç bir aidiyyəti yoxdur. Çünki tarixdən bəllidir ki, 1828-ci ildə Cənubi Qafqazı işğal edən rus imperiyası bu ərazilərdə də kök salıb. Bundan sonra düşmənin bu yerlərə kütləvi köçü başlayıb, 1836-cı ildə isə ermənilərin müraciəti əsasında tarixi cinayət törədilib: Çar hakimiyyəti Alban Katolikosluğunu erməni-qriqorian kilsəsinə birləşdirib. Beləliklə, Qafqazın əsas sahibi olan alban xristian kilsəsi-alban izi erməni kilsəsinə tabe etdirilərək tarixdən silinib.

Azərbaycan hökumətinin rəsmi məlumatına əsasən, ölkəmizin 30 il ərzində işğal altındakı torpaqlarında 403 tarixi-dini abidəsi olub. Onlardan 67-si məscid, 144-ü məbəd, 192-si isə ziyarətgah kimi qeydə alınıb.

Ermənilərin məscidlərimizə düşmən münasibəti, insanlıqla bir araya sığmayan vəhşi əməlləri işğaldan azad edilən kənd, qəsəbə və şəhərlərimizdə daha qabarıq nəzərə çarpır. Şuşa, Ağdam, Zəngilan və Qubadlıda içərisində donuz saxlanılan tarixi məscidlərimiz haqqında yəqin ki, beynəlxalq ictimaiyyət xəbərdardır. Xocavənd rayonu ərazisində 1894-cü ildə tikilən Rus

Pravoslav Kilsəsi də hazırda acınacaqlı vəziyyətdədir.

Bu gün Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarda 100-dən çox qədim alban dini abidəsi var. Ermənilər tərəfindən 30 il ərzində "erməniləşdirmə" əməliyyatı aparılan həmin kilsə və monastırlar indi həyasızcasına "qədim erməni abidələri" kimi təqdim edilir. Laçında yerləşən Ağoğlu, Kəlbəcər rayonunda Xudavəng və Gəncəsər, Xocavənddə Amaras, Ağdərədə Müqəddəs Yelisey monastır kompleksləri bunun bariz ifadəsidir.

Düşmən Qarabağda məzarlıqları demək olar ki, vəhşicəsinə dağıdıb, qəbirüstü abidələri, başdaşları sındırıb.

Bu qəbiristanlıqlar təkə ulularımızın uyuduqları məbədgah deyildi. Həm də Qarabağ elinin, soy-kökünün tarixi idi. Bu tarix başdaşları və sinədaşlarındakı rəsmlərdə yaşayırdı. Bu tarix, eyni zamanda, babalarımızın mədəniyyətindən, məişətindən, adət-ənənələrindən xəbər verirdi.

Qəbiristanlıqlar bütün zamanlarda, bütün dövrlərdə müqəddəs yer sayılıb. Fatehlər, hökmdarlar ayaq basdıqları torpaqlarda nəyə əl vursalar da, nəyi dağıtsalar, xaraba qoysalar da məzarlıqlara xəter yetirməyiblər. Onlar başdaşlarındakı yazılarla, rəsmlərlə ömrün vəfasızlığının, çərxi-dövrünün amansızlığının göstəricisi olan bu dilsiz, səssiz-səmərsiz məkanın nizamına toxunmayıblar. Amma barbar, vəhşi ermənilər üçün bunun sən demə, heç bir fərqi yox imiş...

Fikrimin təsdiqi olaraq bir fakta diqqəti yönəltmək istərdim. Erməni faşistləri Ağdam şəhəri Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalı altında olduğu zaman görkəmli şairə Xurşidbanu Natəvanın məqbərəsinə qarşı vəhşilik əməlləri törədiblər, şairənin dəfn edildiyi

məzar tamamilə dağıdılıb, sümükləri qəbrindən çıxarılaraq aparılıb.

Məqbərəyə qarşı həyata keçirilən vandalizm barədə Xurşidbanu Natəvanın soyundan olub, onun adını daşıyan, İsrailin tanınmış hüquq eksperti Natəvan Rəşidova Katsman açıqlamasında nəinki ulu nənəsinin – dahi şairənin məzarına, eləcə də Qarabağ ərazisindəki bütün qəbirlərə qarşı həyata keçirilən erməni vandalizminin cəzasız qalmayacağını vurğulayıb. Bildirib ki, məzarın qazılıb, məhv edilməsi sadəcə vəhşilikdir: "Növbəti erməni cinayətinin, vandalizmin aktının şahidi oluruq. Azərbaycan ədəbiyyatının, mədəniyyətinin parlaq siması, Şuşa xanının qızı Natəvanın məzarından sümüklərinin barbarcasına çıxarılıb, məhv edilməsi mənə çox kədərləndirir. Tək ona görə yox ki, dahi şairin soyundanam və onun adını daşıyıram. Hər şeydən öncə söhbət bir insanın məzarından, ruhuna qarşı sayğısızlıqdan gedir. Bu fakt nəinki beynəlxalq hüququn kobud şəkildə pozulmasından, eləcə də mənəvi dəyərlərin, insani duyğuların kasadlığından xəbər verir. İstənilən şəxsin məzarının vəhşiliklə məhv edilməsi Allah qarşısında günahdır".

İsrailin tanınmış hüquq eksperti daha sonra qeyd edib ki, erməni vəhşiləri sümükləri qəbirdən çıxarmaqla tariximizi məhv etmək məqsəd güdüblər. Qalıqları Azərbaycana geri qaytarmaq üçün əlimizdən gələni etmək məcburiyyətindəyik. Haaqa Konvensiyası, humanitar hüquq normaları sərt şəkildə pozulub. Daim mədəni abidələrin qorunması üçün durmadan çalışan YUNESCO-nu da bu dəhşətli fakt barədə məlumatlandırmaq lazımdır. Natəvan kimi şəxsiyyətin xatirəsinə qarşı törədilmiş bu cinayət cəzasız qalmamalıdır. Bu konvensiyalardan bir bəndi nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm. İstənilən ərazidə müharibə baş verərsə, mədəni, tarixi abidələr toxunulmaz qalmalı, qorunmalıdır. Bu halda nəinki abidələr qorunmayıb, hətta məhv olunması üçün vəhşi düşmən bütün imkanlarını səfərbər edib..."

Ermənilərin bütün bu vandal, barbar əməlləri dövlətimizin gücü ilə aradan qaldırılacaq, dağıdılan maddi-mədəni irsimiz yenidən bərpa olunacaq. Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad edilən rayonlara səfərləri zamanı etdiyi çıxışlarda səsləndirdiyi fikirlərdə də bu məqam xüsusi yer tutur. Dövlətimizin başçısının vurğuladığı kimi, necə birlik, həmrəylik göstərib torpaqlarımızı azad etdik, həmin birlik sayəsində də bərpa, quruculuq işlərini həyata keçirəcəyik. Ərazilərimiz bərpa planına uyğun olaraq yenə də əvvəlki vəziyyətinə qayıdacaq, torpaqların potensial imkanından istifadə edilməklə regional inkişaf proqramlarının uğurlu icrası daha da sürətlənəcək, Qarabağın yaraları sağaldılacaq, bu ərazilər cənnət məkana çevriləcək.

V.BAYRAMOV,
"Xalq qəzeti"